

ΣΚΑΤΑ

σκατά, τα, ουσ. [πλ. του ουσ. σκατό], τα σκατά.. **1.** κάθε τροφή ύποπτης προέλευσης ή ποιότητας: «τι σκατά είναι αυτά που τρως πάλι!». **2.** οτιδήποτε θεωρούμε πως δεν έχει καμιά αξία: «τι σκατά είναι πάλι αυτό που αγόρασες;». **3.** συνήθως δίνεται και ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου *πώς πας ή πώς τα πας ή πώς τα περνάς ή πώς πάνε τα πράγματα* και δηλώνει πως τα πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά. **4α.** ως χυδαίο επιφών. **σκατά!** δηλώνει αγανάκτηση ή δυσαρέσκεια: «σκατά, που είσαι δίκαιος!» ή άρνηση: «σκατά, που θα 'ρθω!». Συνήθως σε αυτή την περίπτωση η απάντηση του συνομιλητή μας είναι *φατά (φάτα)*. **β.** έκφραση αμφισβήτησης στα λεγόμενα κάποιου: «ο τάδε φεύγει στο εξωτερικό. -Σκατά!». Πολλές φορές, μετά το επιφών. επαναλαμβάνεται από τον αμφισβητία και το ρ. της φρ. που του ανακοινώνεται: «ο τάδε φεύγει στο εξωτερικό. -Σκατά φεύγει!», ενώ είναι και φορές, που ο αμφισβητίας επαναλαμβάνει όλη τη φρ. που του ανακοινώνεται: «ο τάδε φεύγει στο εξωτερικό. -Σκατά φεύγει ο τάδε στο εξωτερικό!». Για συνών. βλ. λ. αρχίδι (4). **γ.** ανταλλάσσεται ως ευχή μεταξύ ηθοποιών θεάτρου λίγο πριν από την παράσταση, γιατί υπάρχει η αντίληψη πως η ευχή *καλή επιτυχία!* τους φέρνει γρουσουζιά. Συνών. *να σπάσεις το πόδι σου!* Πολλοί θεωρούν πως θα τους έρθει τύχη, αν πατήσουν τυχαία σκατά στο δρόμο. Τέλος, τα παιδιά της δεκαετίας του 1950 απάγγειλαν κάθε τόσο εν χορώ το παρακάτω τετράστιχο χάριν αστεϊσμού: *σκατά εδώ, σκατά εκεί, σκατά στα κεραμίδια, σκατά βρομάει και το βρακί και του παπά τ' αρχίδια. Σκατά να φας, σκατά να πεις, σκατά να πας να χέσεις, απ' τα σκατά να σηκωθείς και στα σκατά να πέσεις*; βλ. και λ. [σκατό](#). (Ακολουθούν 55 φρ.)

- *απ' τα σκατά στ' απόσκατα*, από το ένα κακό σε άλλο χειρότερο. Από μια δυσκολία σε άλλη χειρότερη. Συνήθως δίνεται ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου *πώς πάς ή πώς τα πας ή πώς πάνε τα πράγματα*.

- *βγήκαν τα σκατά να κοροϊδέψουν τον κώλο!* λέγεται στην περίπτωση που άτομο ελεεινό και χυδαίο προσπαθεί να γελοιοποιήσει άλλο κατά πολύ αξιότερο ή ανώτερό του.

- *βράζουν σαν τα σκατά ή βράζουν σαν σκατά*, είναι πάρα πολλοί άνθρωποι στριμωγμένοι ασφυκτικά σε κάποιο κλειστό χώρο, ιδίως μικρό: «δεν πρόκειται να μπει άλλος μέσα, γιατί κι αυτοί που είναι ήδη βράζουν σαν τα σκατά». Αναφορά στους βόθρους των σπιτιών.

- *γίναμε σκατά*, μαλώσαμε άγρια, ανταλλάξαμε βίαια χτυπήματα, σκληρά λόγια ή απειλές: «είχαμε από καιρό προηγούμενα και μόλις συναντηθήκαμε, γίναμε σκατά». Για συνών. βλ. φρ. *γίναμε μπίλιες*, λ. *μπίλια*.

- *γίνομαι σκατά*, **α.** μεθώ υπερβολικά από ποτό ή ναρκωτικό, δεν ξέρω τι μου γίνεται από το μεθύσι: «πίναμε απ' τ' απόγευμα και το βράδυ είχαμε γίνει σκατά». Από το ότι συμβαίνει σε πολλούς ανθρώπους, όταν πίνουν πολύ, να χέζονται, να τα κάνουν επάνω τους, ή από το ότι, όταν πίνουν πολύ, γίνονται τόσο ενοχλητικοί ή δυσάρεστοι, όπως και τα σκατά. Για συνών. βλ. φρ. *γίνομαι φέσι*, λ. [φέσι](#). **β.** έρχομαι σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση: «όταν βλέπω τον ξεπεσμό αυτό του ανθρώπου, γίνομαι σκατά».

- *δε γίνεται τράμπα με σκατά ή με σκατά δε γίνεται τράμπα ή με σκατά τράμπα δε γίνεται*, βλ. λ. [τράμπα](#).

- *δεν είναι σκατά, μόν' η γριά τα χέζει*, βλ. συνηθέστ. *όχι Γιάννης, Γιαννάκης*, λ. Γιάννης.

- *έγινα σκατά ολέ*, βλ. συνηθέστ. *έγινα σκατέ ολέ*, λ. *σκατέ*.

- *έγινε σκατά η δουλειά ή η δουλειά έγινε σκατά*, βλ. λ. [δουλειά](#).

- *έγινε σκατά το πράμα ή το πράμα έγινε σκατά*, βλ. λ. *πρά(γ)μα*.

- *είμαι σκατά*, **α.** είμαι πολύ μεθυσμένος από ποτό ή ναρκωτικό, δεν ξέρω τι μου γίνεται απ' το μεθύσι: «πίναμε απ' το μεσημέρι και τ' απόγευμα ήμουν σκατά». Για συνών. βλ. φρ. *είμαι φέσι*, λ. [φέσι](#). **β.** βρίσκομαι σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση: «μετά το θάνατο του πατέρα μου, είμαι σκατά».

- *είμαι σκατά κι απόσκατα*, επιτείνει την έννοια της φρ. *είμαι σκατά*.

- είμαστε τα ίδια σκατά ή τα ίδια σκατά είμαστε, **α.** είμαστε το ίδιο ελεεινοί και χυδαίοι: «μην πας να βγάλεις την ουρά σου απ' έξω, γιατί κι οι δυο είμαστε τα ίδια σκατά». **β.** βρισκόμαστε στην ίδια δυσχερέστατη θέση, ιδίως οικονομική: «μην προσπαθείς να με πείσεις πως είσαι πλούσιος, γιατί ξέρω πολύ καλά πως, κι οι δυο μας, είμαστε τα ίδια σκατά». Από το ότι δεν υπάρχει διαφορά από σκατά σε σκατά·

- είναι μέσ' στα σκατά, βλ. φρ. έπεσε μέσ' στα σκατά·

- έκανα σκατά τη δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#)·

- έπεσαν σαν τις μύγες στα σκατά, βλ. φρ. πλάκωσαν σαν τις μύγες στα σκατά·

- έπεσε μέσ' στα σκατά, **α.** αντιμετωπίζει από ηθική άποψη μια πολύ άθλια κατάσταση: «δεν πίστευε, όταν του 'λεγαν πως η κοπέλα του ήταν από παλιόσογο, και μόνο όταν πήγε να τη ζητήσει απ' τους δικούς της, κατάλαβε πως έπεσε μέσ' στα σκατά». Από την πολύ δυσάρεστη αίσθηση που υιώθει κάποιος, όταν πέσει στα σκατά. **β.** συναναστρέφεται άτομα ελεεινά, χυδαία: «δεν είχε κάποιον άνθρωπο να τον συμβουλέψει, και έπεσε μέσ' στα σκατά». Από το ότι τα σκατά είναι αηδιαστικά· βλ. και φρ. πέφτω μέσ' στα σκατά·

- επιπλέουν τα σκατά ή τα σκατά επιπλέουν, λέγεται υποτιμητικά ή και υβριστικά για τα άτομα εκείνα που, ενώ είναι ανίκανα ή ανάξια λόγου, εντούτοις βρίσκονται σε διευθυντικές ή άλλες θέσεις εξουσίας, γιατί ποτέ τους δεν είχαν τη δύναμη ή την πρόθεση να εναντιωθούν σε αυτή, ή που περνούν καλά στη ζωή τους, γιατί είναι δουλικόι κόλακες ή παρατρεχάμενοι ισχυρών προσώπων με ό,τι συνεπάγεται αυτό: «τις πιο πολλές φορές οι άχρηστοι και οι γλείφτες ευδοκιμούν στη ζωή, γιατί, βλέπεις, τα σκατά επιπλέουν». Από την εικόνα των σκατών μέσα στο νερό (θάλασσα, ποταμούς, λίμνες), που επιπλέουν·

- έχει σκατά στο μυαλό, δεν έχει καθόλου μυαλό, είναι ανόητος, ηλίθιος, βλάκας: «δεν μπορείς να συνεννοηθείς μαζί του, γιατί έχει σκατά στο μυαλό». Συνών. έχει κάλο στο μυαλό / έχει κάλο στον εγκέφαλο / έχει πίτουρα στο μυαλό / έχει πριονίδια στο μυαλό / έχει ρόζο στο μυαλό / έχει ροκανίδια στο μυαλό / έχει στόκο στο μυαλό·

- η λίρα και μέσα στα σκατά να πέσει, πάλι λίρα θα είναι, βλ. λ. λίρα·

- κάνω παρέα με τα σκατά, βλ. φρ. κολυμπώ με τα σκατά·

- κολυμπώ με τα σκατά, συναναστρέφομαι ελεεινά, χυδαία υποκείμενα: «απ' τη μέρα που άρχισες να κολυμπάς με τα σκατά που διάλεξες για φίλους, σ' έχω διαγράψει απ' τη ζωή μου»· βλ. και φρ. κολυμπώ στα σκατά·

- κολυμπώ στα σκατά, **α.** βρίσκομαι σε πολύ δυσάρεστη ψυχολογική ή οικονομική κατάσταση: «δε θέλω ν' ακούσω την παραμικρή κουβέντα, γιατί σήμερα κολυμπώ στα σκατά || από μένα βρήκες να ζητήσεις δανεικά, που κολυμπώ στα σκατά!». Από την πολύ δυσάρεστη αίσθηση που υιώθει κάποιος, όταν αναγκαστεί να κολυπήσει στα σκατά. **β.** πολλές φορές, δίνεται και ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου πώς πας ή πώς τα πας και δηλώνει ό,τι και παραπάνω· βλ. και φρ. κολυμπώ με τα σκατά·

- μαζί φάγανε τα ίδια σκατά, **α.** λέγεται για άτομα που είναι το ίδιο ελεεινά και χυδαία: «δεν υπάρχει μεταξύ τους καλύτερος ή χειρότερος, γιατί μαζί φάγανε τα ίδια σκατά». **β.** λέγεται για άτομα που πέρασαν τις ίδιες δυσκολίες, τις ίδιες δύσκολες καταστάσεις: «είναι πολύ αγαπημένοι, γιατί από μικροί φάγανε τα ίδια σκατά»·

- με το στόμα φάε σκατά και με τα χέρια κάτσε, βλ. λ. στόμα·

- να φας σκατά! βλ. φρ. σκατά να φας(!)·

- όλοι τους είναι τα ίδια σκατά ή όλοι τους τα ίδια σκατά είναι, λέγεται για άτομα που έχουν τα ίδια ελαττώματα, τον ίδιο κακό χαρακτήρα: «απ' τη μέρα που γνωρίστηκαν κάνουν μια χαρά παρέα, γιατί όλοι τους είναι τα ίδια σκατά». Συνών. όλοι τους είναι ίδια ράτσα ή όλοι τους ίδια ράτσα είναι / όλοι τους είναι ίδια φάρα ή όλοι τους ίδια φάρα είναι·

- όποιος ανακατώνεται με τα σκατά, τον τρώνε τα γουρούνια, όποιος μπλέκει σε βρόμικες, σε ύποπτες

υποθέσεις, υφίσταται και τις δυσάρεστες συνέπειες: «ξέμπλεξε απ' αυτούς τους αλήτες που κάνεις παρέα, γιατί όποιος ανακατώνεται με τα σκατά, τον τρώνε τα γουρούνια». Συνών. *όποιος ανακατώνεται με τα πίτουρα, τον τρώνε οι κόττες / όποιος ανακατώνεται με τα χώματα, θα μπουν στα μάτια του / όποιος κλοτσάει τ' αγκάθια, πονάνε τα πόδια του / όποιος κοιμάται με σκύλους, σηκώνεται με ψύλλους / όποιος πάει στο βάλτο να κυνηγήσει, θα γελαστεί·*

- *όποιος τη νύχτα περπατά, κάτουρα και σκατά πατά ή όποιος τη νύχτα περπατεί, κάτουρα και σκατά πατεί, βλ. λ. [νύχτα](#)·*

- *ό,τι να την κάνεις τη μύγα, στα σκατά θα πάει, βλ. λ. [μύγα](#)·*

- *πέφτω απ' τα σκατά στ' απόσκατα, πέφτω από ένα κακό σε άλλο χειρότερο, πέφτω από μια δυσκολία σε άλλη δυσκολότερη: «δε με βοηθάει καθόλου η τύχη και συνέχεια πέφτω απ' τα σκατά στ' απόσκατα»·*

- *πέφτω μέσ' στα σκατά, αποτυχαίνω εντελώς να φέρω σε αίσιο τέλος μια δουλειά ή μια υπόθεση: «έστησα μια δουλειά, αλλά από κακό υπολογισμό έπεσα μέσ' στα σκατά». Από την απελπισία που νιώθει κάποιος που πέφτει μέσα στα σκατά· βλ. και φρ. *έπεσε μέσ' στα σκατά*·*

- *πλάκωσαν σαν τις μύγες στα σκατά, βλ. λ. [μύγα](#)·*

- *σκατά κι απόσκατα! τα πράγματα δεν πηγαίνουν καθόλου καλά. Συνήθως ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου πώς πας ή πώς περνάς ή πώς τα πας ή πώς τα περνάς ή πώς πάνε τα πράγματα·*

- *σκατά με ρίγανη! ή σκατά με τη ρίγανη! έκφραση έντονης αμφισβήτησης στα λεγόμενα κάποιου: «σκατά με τη ρίγανη, που έγιναν έτσι τα πράγματα!»·*

- *σκατά δουλειά! βλ. λ. [δουλειά](#)·*

- *σκατά να πάνεις, χρυσάφι να γίνεται, είδος ευχής. Συνών. *κάρβουνο να πάνεις, χρυσάφι να γίνεται*·*

- *σκατά να φας! α.* τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά από ό,τι μας τα λες, δεν έχεις καθόλου δίκαιο: «σκατά να φας, που έγιναν έτσι τα πράγματα!». *β.* δηλώνει έντονη αγανάκτηση ή δυσαρέσκεια: «σκατά να φας, που είπα εγώ αυτό το πράγμα γι' αυτόν τον άνθρωπο!»·

- *σκατά ολέ, βλ. συνηθέστ. σκατέ ολέ, λ. σκατέ·*

- *σκατά πατημένα! α.* τα πράγματα δεν είναι έτσι όπως τα λες, δεν έχεις δίκαιο: «σκατά πατημένα, που έγιναν τα πράγματα μ' αυτόν τον τρόπο!». *β.* τα πράγματα δεν πηγαίνουν καθόλου καλά. Συνήθως δίνεται ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου πώς πάνε τα πράγματα·

- *σκατά πάνει, χρυσάφι γίνεται, είναι πολύ ικανός ή πολύ τυχερός στις διάφορες επιχειρηματικές του δραστηριότητες: «με όποια δουλειά κι αν καταπιαστεί αυτός ο άνθρωπος χέζεται στο τάλιο, γιατί σκατά πάνει, χρυσάφι γίνεται». Συνών. *κάρβουνα πάνει, χρυσάφι γίνεται*·*

- *σκατά στα μούτρα σου! τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά από ό,τι μας τα λες, δεν έχεις καθόλου δίκαιο: «σκατά στα μούτρα σου, που είπε ο τάδε αυτά τα πράγματα!». Μερικές φορές, η φρ. κλείνει με το *και το νερό στην Πόλη*. Συνήθως δίνεται και ως απάντηση σε κάποιον που αμφισβητεί τα λεγόμενά μας με το *σκατά(!)*: «προχτές έβγαλα γκόμενα την τάδε. -Σκατά! -Σκατά στα μούτρα σου και το νερό στην Πόλη!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *που θα μου πεις εμένα σκατά!* κι έχει την έννοια: δε σου δίνω το δικαίωμα να αμφισβητείς τα λεγόμενά μου·*

- *σκατά στα χέρια σου! ευχετική έκφραση σε άτομο που πήρε λεφτά, να τα χαρεί ή να τα αβγατίσει. Από το ότι, κατά τον ονειροκρίτη, όποιος δει στον ύπνο του να πάνει σκατά, σύντομα θα του τύχουν λεφτά·*

- *σκατά στη μούρη σου! βλ. συνηθέστ. *σκατά στα μούτρα σου(!)*·*

- *σκατά στον τάφο του!* έντονη αρνητική αντίδραση στο άκουσμα του ονόματος κάποιου που είναι πεθαμένος και που μας έβλαψε πολύ κατά το παρελθόν ή έβλαψε κατά τη γνώμη μας σημαντικά τον τόπο. Από το ότι δεν υπάρχει πιο υποτιμητικό στη μνήμη ενός νεκρού·
- *σκατά, φατά*, έκφραση με την οποία εννοούμε και άλλα παρεμφερή πράγματα από αυτά που ήδη αναφέραμε: «θέλω να φτιάξω ένα θερμοκήπιο στο εξοχικό μου, αλλά δε λέω ακόμη να τ' αποφασίσω, γιατί χρειάζονται καντρόνια, πλαστικό, σιδεριές, τσιμέντο, σκατά, φατά»·
- *τα κάνω σκατά*, μπερδεύω, χαλώ μια δουλειά, μια υπόθεση ή μια σχέση: «μια φορά σου ανέθεσα κι εγώ μια δουλειά και τα 'κανες σκατά || προσπάθησα να τους τα φτιάξω και τα 'κανα σκατά»·
- *τα κάνω σκατά κι απόσκατα*, μπερδεύω, χαλώ εντελώς μια δουλειά, μια υπόθεση ή μια σχέση: «μην του αναθέσεις την παραμικρή δουλειά, γιατί μια φορά του ανέθεσα κι εγώ κάτι και μου τα 'κανε σκατά κι απόσκατα || επιχείρησε να τους κάνει να μονοιάσουν και τα 'κανε σκατά κι απόσκατα». Λέγεται με ταυτόχρονη έκφραση αηδίας, ενώ στο *απόσκατα* παρατηρείται κοφτή κίνηση του χεριού προς τα κάτω, θέλοντας να τονίσει την πλήρη αποτυχία·
- *τα κάνω σκατά ολέ*, βλ. συνηθέστ. *τα κάνω σκατέ ολέ*, λ. *σκατέ*·
- *τι σκατά είν' αυτό*; έκφραση απορίας για οτιδήποτε που δεν μπορούμε να κατανοήσουμε ή να χαρακτηρίσουμε: «δεν μπορώ να καταλάβω τι σκατά είν' αυτό που το κουβαλάς συνέχεια μαζί σου; || δεν μπορώ να καταλάβω τι σκατά είν' αυτό που τον βασανίζει τόσο καιρό;»·
- *τι σκατά έχεις*; **α.** ειρωνική ή προτρεπτική έκφραση σε κάποιον να μας δείξει, επιτέλους, αυτό που έχει στην κατοχή του: «δείξε μας, επιτέλους, να δούμε κι εμείς, τι σκατά έχεις που μας το κρύβεις;». **β.** ειρωνική ή προτρεπτική έκφραση σε κάποιον που παραπονιέται συνεχώς πως δεν αισθάνεται καλά, να πάει σε γιατρό να τον εξετάσει, για να μάθει τι ακριβώς μπορεί να έχει: «πήγαινε, επιτέλους, να σε εξετάσει κάποιος γιατρός, να δεις κι εσύ τι σκατά έχεις;»·
- *τον κάνω σκατά*, **α.** τον μεθώ υπερβολικά από ποτό ή ναρκωτικό, τον κάνω να μην ξέρει τι του γίνεται από το μεθύσι: «έλεγε πως ήταν γερό ποτήρι, αλλά, όταν καθίσαμε να πιούμε, τον έκανα σκατά». Για συνών. βλ. φρ. *τον κάνω φέσι*, λ. [φέσι](#). **β.** τον φέρνω σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση: «αν θέλεις να τον κάνεις σκατά, πες του πως η αγαπημένη του ομάδα είναι κουρέλα»·
- *τον κώλο βάζεις μάγειρα*; *Σκατά σου μαγειρεύει*, βλ. λ. [κώλος](#)·
- *τον ρίχνω μέσ' στα σκατά*, **α.** γίνομαι αιτία να αποτύχει εντελώς σε μια δουλειά ή υπόθεσή του: «του 'δωσα διάφορες συμβουλές για τη δουλειά του κι αντί να τον βοηθήσω τον άθρωπο, τον έριξα μέσ' στα σκατά». **β.** τον παρασέρνω σε παρέες όπου υπάρχουν άτομα ελεεινά, χυδαία: «γνώρισε μια παρδαλή και τον έριξε μέσ' στα σκατά με τις παλιοπαρέες που είχε». Από την αίσθηση που νιώθει ένα άτομο, όταν το ρίξουμε μέσα στα σκατά·
- *τρώει και σκατά*, τρώει ανεξέλεγκτα τα πάντα: «δεν έχει καμιά προτίμηση στο φαγητό του αυτός ο άνθρωπος, γιατί τρώει και σκατά»·
- *τρώει σκατά*, είναι αισχρός, ελεεινός, τιποτένιος: «αφού τρώει σκατά, σου λέω, αυτός ο άνθρωπος, πώς τον κάνεις παρέα!»·
- *χρυσάφι να πάνεις, σκατά να γίνεται*, βλ. φρ. *χρυσάφι να πάνεις, κάρβουνο να γίνεται*, λ. [κάρβουνο](#)·
- *χρυσάφι πάνει, σκατά γίνεται*, βλ. φρ. *χρυσάφι πάνει, κάρβουνο γίνεται*, λ. [κάρβουνο](#)·